

Nr. 41.

Warszawa

$\frac{1}{13}$ paździer. 1866 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Jakkolwiek przechodnie są przyczyny ogólnéj nieufności, wycofania się kapitałów rozrządzalnych z obiegu, a stąd nierównowagi w stosunkach finansowych: nagromadzenia zasobów nieczynnych z jednéj strony, braku z drugiéj; to jednak w téj długiéj stagnacji, w tém zwichnięciu normalnego stanu rzeczy, zdaje się przeglądać fakt głębokiéj i wcale nie chwilowéj doniosłości. Dotąd charakterystyką kapitałów jest ich masowanie się, skupianie w wielkich ogniskach,— działanie ześrodkowane. Dwa były główne tego rodzaju ogniska: przedsiębierstwa dróg żelaznych i pożyczki publiczne. Otóż takie skierowanie zasobów społecznych, do pewnych tylko objawów potęgi i pracy narodowéj, wyradza podwójną nienormalność: przesyt i gorączkę w tych właśnie podniecanych ogniskach życia, a niemoc i bezwładność w innych. W braku rozmyślnego początkowania ku naprawie téj anomalji, naprawa ta wypłynie z saméj natury rzeczy. Potrzeby dotychczasowe masowania kapitałów wyczerpią się i ustąpią miejsca innym, rozgałęzionym, różnorodnym; a te wytworzą dla kapitału kierunek odwrotny, odśrodkowy,— sprowadzą go do wszystkich warstw społecznych, do rozmaitych a licznych ognisk życia społecznego.

Są skazówki, że zwrot podobny już się zaczyna, a przynajmniéj staje się potrzebą czasu. Niezmiernie w ostatnich latach pomnożone kapitały francuskie poawanturowawszy się w kolejach zagranicznych i w pożyczkach tureckich, mexykańskich, egipskich i t. p., dziś zaczynają się cofać i jakby szukać właściwego pola. Stagnacja jest więc objawem nowego kierunku. Stowarzyszenia, kredyt ludowy, zasada samostarczenia,—ważną w tym kierunku odegrają rolę.

Na giełdach objawia się znowu pewna reakcja: renta francuska spadła na $68,^{60}$, włoska—na 54^{80}. W Berlinie i Frankfurcie daje się czuć brak pieniędzy.

Rząd włoski nie obrał jeszcze środka urządzenia swoich finansów. P. S c i a l o j a nie przyjmuje proponowanych półśrodków, jak np. pożyczka na zastaw specjalnych źródeł budżetowych; ale musi układać jakiś plan stanowczy. Pora jest właśnie po temu; a dobry plan finansowy będzie niewątpliwie główną podstawą świetności Włoch.

Kursa giełdy warszawskiéj w ostatnim tygodniu były się trochę polepszyły, a mianowicie podniosły się papiery publiczne, a wexle spadły, ale w końcu wróciły do cen zeszłotygodniowych.

Wexle na Berlin	2 m.	$123,^{4}$	doraźnie	$124,^{4}$
„ Paryż	„	$123,^{25}$	„	$123,^{6}$
„ Londyn ...	3 m.	123	„	$124,^{4}$

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 5—11 października.

	Stopa %	RÓWNIA (*pari*)	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 5 paźdz.	Sobota 6	Poniedz. 8	Wtorek 9	Środa 10	Czwar. 11	Stosunek do równi na 100.
			R	u	b	l	e		
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500)	4	100	.	.	.	.	.	*79	*79
Bilety Skarbu Kr. Pol.	4 3/25	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	101	.	.	.	.	.	134 2/3
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z kup.	5	45	50,50	.	.	.	.	.	112 2/9
" " " *B* (z. 200)	0	30	27	.	.	.	.	.	90
	5	30	34	.	.	.	.	.	113 1/3
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	100	45	.	.	.	.	.	45
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	61,50	62	62	62	62,17	62	62
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,44 4/9	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	79,50	.	.	.	.	.	79 1/2
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	112	.	111,50	111	.	111	111
" " z 1866 r.	5	.	105,25	.	105	104,75	104,75	104,50	104 1/2
Metaliki (300) lutowe	4	100	.	.	.	.	.	*100,33	*100 1/3
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	.	.	.	.	*100	*100
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	.	.	.	.	*82	*82
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000)	4	100	82,33	83,33	83,50	83	82,50	82,20	82 1/5
" " " ser. 2	4	100	80	81,17	80,33	80,33	80	.	80
kupon	.	.	.	.	.	.	.	1,21 1/9	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	69,50	69	.	.	.	.	115
" " W-B. (100. 150)	4	100	.	61	61	.	61,25	61	61
" " Teresp. (100)	5	100	.	.	91	.	.	.	91
" " Łodzk. (100)	5	100	93	93	93	93	93	93	93
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	*123	.	.	.	.	.	*98 2/5
Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500)	4 1/2	100	91	.	.	.	.	.	91
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies	.	92,857	114,22 1/2	113,40	113,92 1/2	113,70	114	114,60	123 2/5
Gdańsk (100) "	.	92,857	114	113,10	113,70	113,55	113,70	114,30	123 1/10
Hamburg (M. B. 300) "	.	140,855	.	.	.	*173,70	.	.	*123 1/3
Londyn (Ł. 1) 3 "	.	6,304	.	7,68	7,70	.	.	7,75 1/2	123
Paryż (Fran. 300) 2 "	.	75,214	92,55	.	.	.	92,55	92,70	123 1/4
Wiedeń (Gul. 150) "	.	92,857	90,60	.	90	.	.	.	97
Petersburg (Rub. 100) 1 "	.	100	99,25	99,33	99,34	.	99,33	.	99 1/3
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	6,25	.	.	.	.	.	121 1/8
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	3,45	.	.	.	.	.	115
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa	Peter.	Londyn	Paryż	Wiedeń	Berlin	Frankfurt	Hamburg
bankowa:	6%	7 (8)	4 1/2	3	5	5	4	—
giełdowa:	—	9 (10)	4	3 (2 1/2)	6	4 1/4	4	4 1/2 (3/4)

CENY TARGOWE W MIASTACH KRÓL. POLS.,

za czerwiec 1866 r.

		Średnie ceny w miastach guberni: Warszaw.	Radoms.	Lubelsk.	Płockiéj	August.	W ogóle (opr. War.)	W Warszawie
Robotnik pieszy		0,41	0,36	0,39	0,43	0,37	0,39	.
Robotnik 1-konny		1,16¼	1,06	0,84	1,28	1,00	1,07	.
Robotnik 2-konny		2,01	1,71	1,41	2,16	1,68	1,79	.
Koń mierny		62,75	56,31	42,98	56,81½	34,93	50,76	.
Wół „		37,93	33,67	32,56	37,69	27,70	33,91	45,64
Owca zwycz. lub skop		3,11	3,03	2,44	3,02	2,10	2,74	.
Wieprz		25,22	27,78	25,17	27,28	20,65	25,22	27,48
Zboże Pszenica	*korzec*	7,28	6,43	6,58	6,96	7,37	6,92	7,92
Zboże Żyto	„	4,25	4,30	4,33	4,48	5,09	4,49	4,61
Zboże Jęczmień	„	3,64	3,19	3,31	3,56	3,64	3,47	3,59
Zboże Owies	„	3,00	2,52	2,51	2,97	2,52	2,70	3,13
Kartofle	„	1,66	1,38	1,58	1,59	1,83	1,61	.
Mąka pszenna celna	„	8,00	6,66	7,37	7,55	8,96	7,31	.
Mąka „ zwyczajna	„	5,71	4,56	5,82	6,21	7,38	5,94	.
Mąka żytnia pytlowa	„	5,33	4,77	5,29	5,23	6,01	5,33	.
Mąka „ razowa	„	4,42	3,84	4,42	4,63	5,06	4,47	.
Chleb pytlowy	*funt*	0,02¾	0,02½	0,02½	0,02¾	0,03	0,02¾	.
Chleb razowy	„	0,02	0,01¾	0,02	0,02	0,02	0,02	.
Mięso wołowe	„	0,06¾	0,06¼	0,05	0,06¾	0,06	0,06	.
Masło solone	„	0,23½	0,22½	0,23	0,22½	0,25	0,25	0,21½
Łój	*pud*	5,11½	5,54	5,17	5,48	5,89	5,44	.
Wełna celna	„	28,93	24,24	19,42	21,13	14,33	21,61	.
Wódka 78°	*wiadro*	4,47¼	3,76	4,12	4,26½	3,84	4,09	4,41
Drzewo opałowe twarde	*sąż. kub.*	6,83½	3,86	4,81	5,98	6,35	5,57	.
Drzewo opałowe miękkie	„	5,72	3,51	4,09	5,04	5,13	4,70	.
Siano	*pud*	0,37	0,33	0,34	0,46	0,36	0,37	0,39
Słoma	„	0,25½	0,22	0,19	0,28	0,28	0,24½	0,29

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 2 październ. (rubli)	w ciągu tygod. przyb. (+) ub. (—) (rubli)	w d. 9 październ. (rubli)
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.236.550, 33	+ 206.551, 82 — 175.555, 10½	1.267.547, 04½
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi.	85.358, 56	+ 13.513, 97 — 5.464, 18½	93.408, 34½
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	414.054, 67	+ 120.296, 47 — 177.087, 14	357.264 —
2. Zaliczenia na papiery publiczne	1.594.245, 52½	+ 63.606, 90 — 51.731, 72½	1.606.120, 70
3 „ na zast. towarów (a) wełny	373.670 —	+ 2.075, 47 — 11.795, 47	363.950 —
3 „ na zast. towarów (b) in. tow.	189.591, 95	+ 284, 11 — 9.384, 11	180.491, 95
Łącznie (3)	563.261, 95	— 18.820 —	544.441, 95
4. „ „ kosztowności	550.719, 15	+ 10.585, 15 — 4.101, 09	557.203, 31
5. Otwarte kredyta	4.134.597, 63½	+ 744.427, 02½ — 887.501, 32	3.991.523, 34
6. Kasa: Monety srebrne	2.754.871, 60¼	— 2.762, 06½	2.752.109, 53¾
6. Kasa: „ złote	30.477, 60	+ 276.633, 40	307.111 —
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	310.951 —	+ 703.708 —	1.014.659 —
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	898.114 —	— 867.636, 40	30.477, 60
Łącznie (6)	3.994.414, 20¼	+ 109.942, 93½	4.104.357, 13¾

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 27/28 września.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n k ó w	
Fundusz metaliczny	727.437618	418.231550
Portfel	594.165565	543.798850 (Portfel i Zaliczenia razem)
Zaliczenia na złoto i rozm.	43.345989	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	80.276800	305.485700
Dług skarbu i inne wart..	157.466755	375.000000
	1.602.692727	1.642.516100

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n k ó w	
Bilety w obiegu	936.574475	576.241625
Przekazy z term. kilkod..	26.506220	14.424875
Rachunki bieżące prywatne......	275.737778	425.588675
Rachunki bieżące skarbowe.....	128.370523	159.729575
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000 (Kapitał i Zysk razem)
Zysk do kapit. doliczony .	7.044776	
Inne bierniki	45.958955	102.706350
	1.602.692727	1.642.516100

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Studja ekonomiczne**— napisał Dr. fil. M. E. Trepka (Warszawa str. III i 313). Dziełko to,—z którego jeden ustęp podaliśmy w ostatnim zeszycie Ekonomisty,— zaleca się czystością przyjętych zasad naukowych, zacnością kierunku, jasnością wykładu, i w ogóle żywotnością traktowanych kwestij,— jak to z następującéj treściwéj relacji widzieć się daje:

„Studja ekonomiczne" przeprowadzają w różnych kierunkach pojęcia *samorządu ekonomicznego* i *inicjatywy osobistéj* (indiwidualnéj), jako czynniki ulepszeń społecznych.

W studjum p. t. „Agitatorowie ekonomiczni" przedstawiony jest Cobden w walce za wolność handlową z monopolem zbożowym; Bastiat w podwójnym kierunku,—jako agitator wolno-handlowy i jako przeciwdziałacz socjalizmu, i wreszcie Schulze-Delitzsch wprowadzający banki zaliczkowe w Niemczech. Ustęp ten traktuje obszernie kwestję kredytu ludowego, przebiega instytucje już dziś temu kredytowi posługujące, wykazuje ich niedostateczność, i wskazuje na stowarzyszenie, jako jedyny środek, mogący wyzwolić lud z nędzy i ciemnoty w jakiéj zostaje.

W dwóch innych studjach, z powyższém pokrewnych: „O stowarzyszeniach między ludem wiejskim" i „Towarzystwa wzajemnéj pomocy we Francji i Anglji," ten sam przedmiot obejrzany jest z innych punktów, wykazana potrzeba, możliwość i faktyczne powodzenie stowarzyszeń.

Ustęp „O zakładach Werner'a" w Reutlingen, podaje próbę rozwiązania problematu społecznego drogą instytucij.

Ustęp „O pośmiertném dziele Proudhon'a" podnosi i zbija myśl jego co do osobnego przedstawicielstwa klasy roboczéj w Izbach.

Ustęp „O finansowych operacjach Langrand-Dumonceau," streszcza jego system federacji bankowéj.

Wreszcie studjum krytyczne „O stanowisku naukowém Carey'a," zajmuje się głównie stosunkiem jego teorji do nauki Ricard'a, Malthus'a i List'a.

— **Droga żelazna W.-Terespolska**— w części od Warszawy do Siedlec—otwartą została 9go października pociągiem spacerowym, a od 10go kursują już pociągi regularne raz na dzień tam i napowrót. Cała długość otwartéj linji wynosi werst 84, a mianowicie, wychodząc z Warszawy (Pragi):

do stacji Miłosna	werst	17
„ Mińsk	„	18
„ Mrozy	„	17
„ Kotuń	„	18
„ Siedlce.........	„	14
		= 84

Dworzec na Pradze i wszystkie stacje już wybudowane, tylko nie wykończone; powozy wygodne, a nawet eleganckie; wreszcie służba i całe urządzenie w komplecie.

Ważne jest zadanie téj drogi, — wywołać ruch przemysłowy, w okolicy mało pod tym względem rozwiniętéj; - zasługa przedsiębierstwa tém większa, że nie przychodzi do wyzyskania gotowych stosunków, ale je samo wytworzyć zamierza. Zresztą w dalszém przedłużeniu np. do Pińska, linja ta dotknie pewnych już wytworzonych ognisk handlowych; a dobrze stopniowaną taryfą towarową ściągnie do przewozu przedmioty pierwszéj potrzeby, zwłaszcza zboże.

W grudniu r. b. droga ta ma być otwarta do Łukowa, a cała linja, do Terespola, w połowie roku przyszłego.

— **Liczba lekarzy w Kr. Pol, w r. 1866**:

W Warszawie.....	172	czyli	1/na 1.370	mieszkańców
W gub. Warszaws.	130	—	1/13.300	„
„ Radomskiéj	74	—	1/14.000 (Radomskiéj i Lubelskiéj razem)	„
„ Lubelskiéj	76	—		
„ Płockiéj...	38	—	1/16.800	„
„ Augustows.	35	—	1/19.300	„
W całym kraju ...	523	—	1/10.200	„

— W bitwie pod Solferino Austrjacy dali 8.400.000 wystrzałów, zabili nieprzyjaciół 2.000 i zranili 10.000; wypada zatém 1 zabity na 4.200 strzałów, a 1 dosięgnięty na 700. Waga kuli = około 1 uncji; zatém ażeby zabić jednego żołnierza, trzeba użyć 260 funtów ołowiu, czyli więcéj niż średnią wagę ciała ludzkiego.

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.